

PRIPRAVENOSŤ ŠTUDENTOV PREDŠKOLSKEJ A ELEMENTÁRNEJ PEDAGOGIKY NA VÝUČBU PRACOVNÉHO VYUČOVANIA

PREPAREDNESS OF STUDENTS OF PRE-PRIMARY AND PRIMARY PEDAGOGY FOR TEACHING OF TECHNICAL EDUCATION

Mária KOŽUCHOVÁ, Univerzita Komenského v Bratislave, Slovenská republika

Martin KURUC, Univerzita Komenského v Bratislave, Slovenská republika

Způsob prezentace příspěvku: on-line prezentace

Východiská: Predmetu pracovné vyučovanie sa na základných školách venuje malá pozornosť zo strany štátu (nízka časová dotácia v rámci Rámcového učebného plánu pre daný predmet – 1 hod. týždenne v 3. ročníku a 1 hodina vo 4. ročníku ZŠ), ale aj zo strany učiteľov (mnohokrát sa stáva, že učitelia hodiny pracovného vyučovania využívajú na doučovanie tzv. hlavných predmetov. Vzhľadom na súčasnú situáciu (COVID 19) už ministerstvo SR avizuje, že v budúcom školskom roku vzdelávacia oblasť Človek a svet práce (ale aj iné vzdelávacie oblasti) nebudú prioritou vzdelávania. Podobne k príprave študentov primárneho stupňa pristupujú aj vysoké školy. Z toho dôvodu sme na troch vysokých školách skúmali, ako je príprava študentov na výučbu pracovného vyučovania. Zaujímala nás vedomostná, ale aj motivačná stránka prípravy.

Ciele: Cieľom výskumu bolo vytvoriť si určitý obraz o tom, ako je nastavená príprava, ale aj motivácia študentov programu Učiteľstvo primárneho vzdelávania pre predmety technického charakteru. Výskum sme realizovali na troch pedagogických fakultách, a to v Bratislave, Banskej Bystrici a v Ružomberku. Využili sme pritom teóriu sebaurčenia autorov Richarda M. Ryana a Edwarda L. Deciho (Ryan a Deci, 2004), čím sme získali významné informácie o vnútorných a vonkajších faktoroch sebaregulácie (predvídanie, plánovanie, monitorovanie a sebahodnotenie). Na základe zistených výsledkov sme vypracovali návrh opatrení.

Metody: V rámci výskumu bola vypracovaná sústava dotazníkov pre rozličné oblasti ľudskej činnosti. Dotazníky posudzujú individuálne odlišnosti v typoch motivácie a regulácie pre určitú oblasť – pole pôsobnosti.). Ako výskumný nástroj sme použili dotazník SRQ-Academic (Ryan a Connel, 1989), ktorý bol štandardizovaný v roku 2017 na Slovenské prostredie (Kuruc, 2017).

Výsledky: Za najvýznamnejšie výsledky považujeme skutočnosť, že u študentov výrazne prevládajú vnútorné zdroje sebaregulatívneho učenia vo vzťahu k technicky orientovaným predmetom. Študenti vnímajú u seba vyššiu mieru autonómie, kompetencie a zaangažovania na rozdiel od prírodovedne a matematicky orientovaných. Výrazné zastúpenie externej regulácie učenia sa na začiatku štúdia a s tým spojené negatívnejšie (opatrnéjšie) postoje k technickým disciplinám, ktoré sa v priebehu bakalárskeho štúdia upravujú na viac vnútorne motivované a autonómnejšie postoje.

Záver: Objektívne získané závery nám umožnili lepšie poznať charakter pripravenosti, motivácie a sebaregulácie učenia sa študentov v oblasti technického vzdelávania. Za významný prínos riešenia problematiky považujeme realizáciu výskumných aktivít priamo v pedagogickom procese, v rámci ktorého študenti mali možnosť vnímať objektívne zistený charakter motivácie, ale aj samotného procesu učenia sa. Odhaliť nedostatky a diskutovať o zistených záveroch spolu s pedagógmi. Spracované výsledky výskumu vyúsťujú jednak do obohatenia súčasnej teórie o rozvoji sebaregulácie učenia sa a identifikácia mechanizmov fungovania sebaregulácie učenia sa študentom pomohla lepšie zvládať problematiku predmetov, ktoré budú na základnej škole vyučovať.

Literatura:

- Částková, P. (2018). *Rozvoj sebahodnocení žáka v technické výchově na primární škole*. Olomouc: UP v Olomouci.
- Dostál, J. (2015). *Badatelsky orientovaná výuka: pojetí, podstata, význam a přínosy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Kuruc, M. (2017). *Průručka pre používanie dotazníka SRQ-Academic v pedagogickej praxi*. Bratislava, Univerzita Komenského.
- Ryan, R. M., & Connell, J. P. (1989). Perceived locus of causality and internalization: Examining reasons for acting in two domains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57, 5, 749–761.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2004). Self-determination Theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, pp. 68–78.

Kontakt:

Prof. PhDr. Mária Kožuchová, CSc.

Katedra predprimárnej a primárnej pedagogiky,
Pedagogická fakulta UK v Bratislave, Račianská 59,
81334 Bratislava, Slovenská republika
E-mail: kozuchova@fedu.uniba.sk

Mgr. Martin Kuruc, PhD.

Katedra pedagogiky a sociálnej pedagogiky
Pedagogická fakulta UK v Bratislave, Račianská 59,
81334 Bratislava, Slovenská republika
E-mail: kuruc@fedu.uniba.sk